

Бути обличчям воєнних фільмів непросто. Євгеній Ламах

Лариса Іванишина

Коли Євгеній Ламах ще навчався в Київському університеті культури, режисерка Олеся Моргунець, яка робила фотосесію, сказала йому, що в нього фактурне обличчя, що він ніби з минулого століття. Саме цим актор і пояснює те, що його запрошують зніматися або в історичних, або у воєнних драмах. І справді, його обличчя – звичайного хлопця з народу – органічно вписується у середовище військових. На екрані Євгеній Ламах – **один із багатьох**, хто нині захищає нашу країну. І хоча в нього немає бойового досвіду, з початку повномасштабного вторгнення він займався волонтерською діяльністю, збираючи кошти на армію, зокрема, підрозділу ЗСУ, де служить його двоюрідний брат.

Одна з найперших робіт, де актора важко було не помітити, – у фільмі Олексія Шапарева «Крути 1918», приуроченому 100-річчю подвигу захисників Української держави, котрі дали бій більшовицькій навалі на чолі з вандалом Муравйовим наприкінці січня 1918 року. Затримавши ворога, вони тим самим дозволили молодій Українській Народній Республіці виграти час і підписати Брестський мирний договір; таким чином 1918 рік, завдяки присутності контингенту німецьких військ, українці прожили мирно, розбудовуючи державні інституції. Євгеній Ламах зіграв гімназиста Андрія Савицького, закоханого в студентку Софію (Надія Коверська). Долучившись до студентського куреня, він їде під Крути захищати свою країну. Його персонаж запам'ятовується.

Вміння бути переконливим – акторська риса Євгена. Носити зброю і воювати він продовжить уже у стрічках про нинішню російсько-українську війну. 2019 року зніметься в ролі Вадима Антонова з позивним «Самольот» – одного з воїнів-добровольців у фільмі Івана Тимченка «Іловайськ, 2014. Батальйон «Донбас»». Роль невелика, оскільки автори показали колективний портрет тих мешканців Донбасу, які стали на захист своєї землі від російських загарбників.

І того ж року Євгенію Ламаху випало зіграти у ще одній військовій драмі – фільмі Тимура Яценка «Черкаси» про спротив морського тральщика Військово-Морських Сил України на початку березня 2014 року в бухті Донузлав. Акторам довелося нелегко, адже знімання взимку на морі, а також в закритому просторі військового судна вимагало витримки і володіння собою. Персонаж, якого зіграв Ламах, уособлював значну частину українського суспільства до початку російської агресії. Акторське перевтілення у безпробудно

Володимир Ращук, Євгеній Ламах у серіалі «Прикордонники». Режисер Сергій Єсаков. 2024.

п'яного сільського хлопця, що саме так проводить прощальний вечір перед службою на флоті, максимально правдиве. Актор також показав, як комфортно почувається його герой на службі – рівень його самосвідомості не дуже високий.

А потім були події березня 2014-го, про які, власне, і йдеться у фільмі. Коли після завершення спротиву «зеленим чоловічкам» капітан, офіцери, мічман та моряки «Черкас» виходять на палубу, Мишко страждає від контузії і не може йти, йому намагається допомогти його земляк Левко. Двоє російських спецназівців спускаються до них, і один із них нахабно намагається підняти Мишка на ноги. Левко не витримує, вихоплює пістолет з кобури і вимагає їм відійти від свого друга, але росіянин ранив його пострілом з автомата в плече.

Після пережитих подій, зіткнувшись віч-на-віч з ворогом, Мишко змінився, усвідомивши, що за свою країну треба воювати. Він про це не говорить, але його мовчазний вчинок більш промовистий, ніж слова. Глядач повірив у цю зміну, в еволюцію героя, завдяки акторові, який зіграв психологічну драму. А коли в актора поцікавилися, як він ставиться до свого такого непутячого героя, він відповів, що нормально, без упередження, вважаючи, що потрібно показувати саме так, аби люди бачили себе збоку і змінювалися. Він розповів, що чимало глядачів підходили і казали, що в них у селі такий самий непутящий хлопець є, якого батьки хочуть віддати в армію, аби не пив. І режисер, і актори наголошували: цей фільм – про самоідентифікацію кожного з нас. Фільм загалом і роль Євгенія зокрема здобули високу оцінку вибагливих критиків.

На припущення журналістки, що такі ролі складно грати, він відповів: «Ви маєте рацію, це дуже складно. Для мене це дуже велика відповідальність, тому що теми, яких торкалися ці стрічки, по-перше, дуже болючі для нас, по-

Євгеній Ламах у фільмі «Черкаси». Режисер Тимур Яценко. 2020.

друге, мають дуже важливу історичну цінність не тільки сьогодні, а й для майбутнього. Складно ще й тому, що в мене немає бойового досвіду»¹.

Талант актора розкрився у фільмі зовсім іншого гатунку. В картині «Будинок “Слово”: нескінчений роман» Тараса Томенка персонаж Євгенія Ламаха – письменник Іван Багряний. Побачивши на власні очі страждання селян, які помирають від голоду, він на межі нервового зриву скаже, ні, волатиме про цей жах своїм колегам, які живуть у комфортних умовах письменницького будинку й не знають, що діється в селах через злочини більшовицької влади. Той невеликий, але дуже експресивний епізод у розмірній течії картини нагадує вибух бомби.

Воєнна драма «Мирний-21» Ахтема Сеїтаблаєва (2023) та

Євгеній Ламах у фільмі «Мирний-21». Режисер Ахтем Сеїтаблаєв. 2023.

кож здобула визнання. Це фільм про подвиг прикордонників Луганська, які в лютому-березні 2014-го не перейшли на бік сепаратистів. Навпаки: в них була зброя, і вони відбивали штурм, а коли вже сили стали нерівні, командир зумів своїх бійців таємно вивести з міста. Тут ми зустрілися з дав-

нім знайомим з «Іловайська 2014», з «Черкаси» тільки вже в іншій формі – формі прикордонника. Герой Євгенія – один із молодих лейтенантів цього загону. Його героєві випали кохання, ревності й прикриття прикордонників, які відходили до безпечного місця, де на них чекав літак. І в кожному епізоді персонаж Ламаха незмінно викликає у глядача довіру.

Оскільки з кінематографом в Україні нині справи кепські, актори кіно, аби не втрачати професійної форми, змушені погоджуватися на серіали. А вони далеко не завжди якісні.

У пригодницькому серіалі «Друзі», що вийшов на початку 2024 року, режисер Павло Тупік хотів показати силу чоловічої дружби.

Колізія, що є драматургічною пружиною, надумана. Судіть самі: троє хлопців вирішили провідати свого друга, який служить у ЗСУ. Причому рушають не обдуманно, а спонтанно, їдуть автостопом з Миколаєва до Одеси, сподіваючись там зустрітися, навіть не знаючи, що він воює в АТО. Євгеній знявся в ролі одного з цієї безрозсудної трійки. Зйомки вимагали енергії й навіть імпровізації, але для актора не це було складно. «Морально було важко під час зйомок у Мощуні та Ірпені, коли проїжджали повз розбиті будинки, розстріляні паркани, зруйновані хати»². На жаль, початок серіалу нагадує аматорське відео, і це не спонукає до подальшого перегляду.

Євгеній Ламах, уже знайомий з особливостями прикордонної служби з фільму «Мирний-21», знявся у серіалі «Прикордонники» за сценарієм Богдана Гацяляка, прем'єра якого відбулася 2 грудня 2024 року. Події починаються за пів року до повномасштабного вторгнення. У центрі уваги – четверо курсантів: троє хлопців і одна дівчина – першокурсники Національної академії прикордонної служби України. Євгеній Ламах, що грає одного з курсантів, жартує: шансів не вжитися в роль не було, адже зйомки проходили у тому числі й на території військової частини. Це дало можливість підглядіти за тими, хто дійсно вчиться захищати країну. Режисер Сергій Єсаков коментував: «Це стандарти НАТО, ніякого шлейфу радянщини не залишилося. Саме це ми хочемо передати, щоб не боялися ті, хто відчувають, що близьке їм, можливо, вагаються. Ми хочемо, щоб люди побачили, що це щось нове, і воно надихає, ми хочемо показати, що нашу армію готують дійсно якісно люди з великим серцем, душею»³.

Євгеній Ламах відгукується на всі пропозиції зніматися, тому завершимо цей короткий начерк про перспективного українського актора його словами: «Мені хочеться і далі розвиватися в професії і розповідати своєю роботою про Україну». **Нехай** це бажання здійсниться.

¹ Євгеній Ламах – о съемках в военных фильмах, периоде безденежья, языке и будущем. <https://kp.ua/culture/a678431-evhenij-lamakh-o-semkakh-v-voennykh-filmakh-periode-bezdenezhja-jazyke-i-budushchem> Дата доступу 12.02.2025.

² <https://kp.ua/culture/a678431-evhenij-lamakh-o-semkakh-v-voennykh-filmakh-periode-bezdenezhja-jazyke-i-budushchem>

³ <https://podrobnosti.ua/2491801-premra-seralu-prikordonniki-jak-trivav-znmalnij-protse.html> Дата доступу: 20.03.2025.